

Ericha Fromma koncepcja miłości

Erich Fromm, niemiecko-amerykański psychoanalityk, filozof i socjolog, jest autorem jednej z najbardziej wpływowych koncepcji miłości w XX wieku. Jego poglądy na temat miłości są głęboko zakorzenione w jego szerszych teoriach dotyczących natury ludzkiej, społeczeństwa oraz psychologii. Fromm analizuje miłość nie tylko jako uczucie, ale przede wszystkim jako aktywną postawę, która wymaga zaangażowania, pracy i świadomości. W jego ujęciu, miłość jest sztuką, którą trzeba się nauczyć i doskonalić, podobnie jak każdą inną umiejętność.

Fromm zaczyna swoją analizę miłości od krytyki współczesnych mu społeczeństw, szczególnie społeczeństwa konsumpcyjnego, które, jego zdaniem, zredukowało miłość do sfery dóbr konsumpcyjnych i chwilowych przyjemności. Według Fromma, wielu ludzi postrzega miłość jako coś, co „się przytrafia”, a nie jako aktywną decyzję i zobowiązanie. W tym kontekście miłość jest często mylona z pożądaniem, fascynacją lub powierzchowną atrakcyjnością, co prowadzi do iluzorycznych związków, które nie mają trwałych podstaw.

Fromm w swojej książce „O sztuce miłości” („The Art of Loving”, 1956) przedstawia miłość jako odpowiedź na problem istnienia człowieka, który jest istotą zdolną do samorefleksji i świadomego doświadczenia swojej odrębności i samotności. Miłość jest, według Fromma, jedynym sposobem na przezwycięzenie tej samotności bez utraty poczucia indywidualności i integralności. To właśnie miłość daje jednostce możliwość pełnej realizacji siebie w połączeniu z drugą osobą.

Fromm wyróżnia kilka typów miłości, które opisuje w kontekście ich funkcji i znaczenia w życiu człowieka. Wśród nich znajdują się: miłość braterska, miłość matczyna, miłość erotyczna,

miłość do siebie samego oraz miłość do Boga. Każda z tych form miłości ma inne cechy, ale wszystkie mają wspólny element, którym jest aktywność, troska, odpowiedzialność, respekt i wiedza.

Miłość braterska, według Fromma, to podstawowy rodzaj miłości, na którym opiera się miłość do ludzkości. Jest to miłość do wszystkich ludzi, oparta na poczuciu solidarności, wspólnoty i troski o innych. Charakteryzuje się ona troską, odpowiedzialnością, poszanowaniem drugiej osoby oraz wiedzą o niej. W miłości braterskiej nie ma miejsca na wyłączenie, jest to miłość, która obejmuje wszystkich ludzi bez wyjątku.

Miłość matczyna, zdaniem Fromma, to najbardziej bezinteresowna forma miłości. Jest to miłość, która daje życie i troszczy się o rozwój dziecka. Fromm podkreśla, że miłość matczyna powinna być bezwarunkowa, ale jednocześnie musi pozwalać dziecku na stopniowe uniezależnianie się. Zbyt silna lub zaborcza miłość matczyna może prowadzić do zahamowania rozwoju dziecka i uniemożliwienia mu pełnej realizacji siebie.

Miłość erotyczna, w ujęciu Fromma, jest najbardziej mylnym i najczęściej źle rozumianym rodzajem miłości. Często mylna jest z namiętnością lub pożądaniem, które są tylko jej aspektem, a nie istotą. Miłość erotyczna, według Fromma, jest pragnieniem całkowitego zjednoczenia z drugą osobą, jednak w przeciwieństwie do braterskiej czy matczynej miłości, ma ona charakter wyłączny i wybiórczy. Kluczowym elementem tej miłości jest odpowiedzialność za drugą osobę, respektowanie jej indywidualności oraz prawdziwe poznanie jej potrzeb i pragnień.

Miłość do siebie samego, jak zauważa Fromm, jest często błędnie interpretowana jako egoizm. Jednak w rzeczywistości miłość do siebie nie wyklucza miłości do innych; przeciwnie, jest jej warunkiem. Osoba, która nie kocha samej siebie, nie jest w stanie kochać innych. Zdrowa miłość do siebie oznacza troskę o własny rozwój, respektowanie własnych potrzeb i

wartości, a jednocześnie zdolność do otwartości i troski o innych.

Ostatnią formą miłości, o której pisze Fromm, jest miłość do Boga. W religijnych systemach myślenia miłość ta jest traktowana jako najwyższa forma miłości, skierowana do najwyższego bytu, który uosabia absolutne wartości. Fromm interpretuje tę miłość jako wyraz pragnienia człowieka do transcendencji, do przekraczania własnych ograniczeń i dążenia do pełni bytu.

Fromm podkreśla, że miłość jest aktem woli, który wymaga świadomego zaangażowania, pracy i poświęcenia. Miłość to przede wszystkim zdolność do dawania siebie, a nie tylko pragnienie otrzymywania. W miłości, jak pisze Fromm, najważniejsze jest dawanie, a nie otrzymywanie. Człowiek, który kocha, daje coś z siebie – swoją energię, troskę, czas, a nawet swoją indywidualność, ale nigdy nie traci samego siebie. Miłość nie jest aktem jednorazowym, lecz ciągłym procesem, w którym dwie osoby wspólnie pracują nad swoim związkiem.

Miłość, według Fromma, jest też aktem dojrzałości, który wymaga zdolności do przewyciężania narcyzmu, czyli koncentracji na sobie samym, oraz otwarcia się na potrzeby i pragnienia drugiej osoby. Tylko osoba dojrzała emocjonalnie, która zdołała zintegrować swoją osobowość, jest zdolna do prawdziwej miłości.

Fromm ostrzega przed różnymi patologiami miłości, które wynikają z niewłaściwego rozumienia lub realizacji tego uczucia. Są to m.in. miłość symbiotyczna, w której partnerzy nie są w stanie funkcjonować bez siebie nawzajem, co prowadzi do uzależnienia, oraz miłość narcystyczna, w której miłość jest kierowana tylko na siebie samego, a druga osoba jest traktowana jedynie jako narzędzie do zaspokojenia własnych potrzeb.

Podsumowując, koncepcja miłości Ericha Fromma jest złożona i wielowymiarowa, ale jej centralnym przesłaniem jest to, że miłość jest sztuką, którą należy doskonalić. Wymaga to nie tylko emocjonalnej dojrzałości, ale także świadomego wysiłku, pracy i zaangażowania. Miłość w ujęciu Fromma jest aktywnym aktem woli, który wymaga odpowiedzialności, troski, respektu i wiedzy. Przez całe życie człowiek uczy się tej sztuki, dążąc do przezwyciężenia samotności i osiągnięcia prawdziwego zjednoczenia z innymi, co stanowi istotę ludzkiej egzystencji.

Jeżeli potrzebujesz konsultacji przy pisaniu pracy licencjackiej lub magisterskiej, to polecamy serwis [pisanie prac](#) - pomoc w pisaniu prac w granicach dozwolonych prawem